

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

Der sker i disse år en voldsom vækst i udbygningen af svinestalde baseret på spaltetalde. Denne udbygning bør øjeblikkeligt stoppes for at undgå:

- en fortsat vækst i antallet af svin i Danmark og den deraf følgende forværring af bl.a. kvælstofforureningen,
- at svineproduktionen udbygges yderligere med byggeri, som ikke kan leve op til dagens krav omkring arbejdsmiljø, og som tilbyder en dyrevelfærd, hvor vækstfremmere er nødvendige. Det er byggeri, som heller ikke kan omstilles til økologisk drift, fordi staldsystemerne med spalter ikke kan udnyttes i en økologisk omstilling.

For at give den fornødne tid hertil foreslås det at lave et moratorium eller en tænkepause, i hvilken der sættes et stop for opførelse af nye spaltetalde eller omdannelse af ikke spaltetalde til spaltetalde.

Udbygning i svinesektoren er eksploderet

I 1995 blev der bygget svinestalde for ca. 2 milliarder kroner i Danmark. I 1996 var beløbet ca. 2,5 milliarder kroner, og i 1997 forventes beløbet at være ca. 3 milliarder kroner. I 1998 forventes beløbet at være stagnerende til let stigende. Om- og nybygning har været koncentreret omkring drægtige søer og smågrise; slagtesvinestipladser har højst været for en halv milliard; til gengæld er mellem 70 og 90% af de nybyggede slagtesvinestaldene fuldspaltetalde. Indeklimaet i fuldspalteslagtesvinestaldene er katastrofalt.

Af stipladserne til de drægtige søer er $\frac{2}{3}$ til løsgående søer, og med delvist fast gulv. $\frac{1}{3}$ af byggeriet er med individuelle båse. Smågrisene opstaldes i stigen- de grad i toklimastalde, hvor ca. $\frac{1}{3}$ af arealet er med fast bund, fordi smågrise er relativt sarte. Men mange smågrisestalde bygges også fortsat med spalter.

Der investeres altså milliarder af kroner hvert år i staldtyper, som

- kun kan fungere med gylleproduktion og de tilhørende problemer med ammoniaktab, som giver usundt indeklima og dårligt arbejdsmiljø,

- betyder et dyrevelfærd, hvor vækstfremmere er en nødvendighed,
- gør halmen overflødig, så kun kunstgreb bringer den tilbage til jorden i mindre omfang.

Der er stort set ingen udvikling sket hen imod let og inventarfattigt staldbyggeri, som kunne give økonomisk muligheder for mere plads og strøelse til dyrene, hvilket er den eneste mulighed for at undgå sygelighed og konstant medicinering. Frilandsdrift med lægivende foranstaltninger (helt simple stalde/hytter) er glimrede eksempler på alternative løsninger.

Arbejdsmiljøet i spaltetalde er kritisabelt

Når svin ankommer til slagterierne har de meget ofte anmærkninger efter lungesygdomme, et problem, som ikke er kendt fra økologisk opdrættede grise, som har andre forhold i svinestaldene. Arbejdsmedicinsk klinik på Århus Kommunehospital har vist, at svineproducenter har 3-4 gange højere hyppighed af luftvejssygdomme. Arbejdstilsynet har meddelt, at de med loven i hånden kan gå ud og lukke de fleste svinestalde pga. for højt indhold af støv og ammoniak i staldluften.

Behov for et stop

Der er derfor behov for et ensidigt stop for byggeri af spaltetalde. Enhedslisten vil derimod ikke forhindre den øvrige del af staldbyggeriet, som kan hjælpe på det akutte dårlige dyrevelfærd og arbejdsmiljøet.

Der er brug for en tænkepause til at udarbejde en politik, der redder vandmiljøet og sikrer omstillingen til økologisk drift og oprydning. Derfor bør der med øjeblikkeligt varsel indføres et miljømæssigt begrundet midlertidigt byggestop for disse staldsystemer på lige fod med det stop, som regeringen i praksis gennemførte administrativt i forbindelse med afklarings af den fremtidige politik vedrørende fysisk planlægning af storcentre. Det midlertidige byggestop skal gælde indtil udgangen af 1998, hvor der skal være fastlagt en ny samlet vandmiljøplan.